

Deze nota wordt met een Kamerbrief meegestuurd: **Ja**

Aan

Staatssecretaris LMZ

Deadline: 20 maart 2025

TER BESLISSING

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Cluster 3

Opgesteld door

Coördinerend
Beleidsmedewerker

@minvws.nl

nota

Indiening voorstel van Wet vervanging abonnementstarief
Wmo 2015

Datum
17 maart 2025

Kenmerk
4010456-1064883-WJZ

Bijlage(n)
- nader rapport;
- wetsvoorstel;
- memorie van toelichting.

1. Aanleiding

Op 28 augustus 2024 heeft de Afdeling advisering van de Raad van State advies uitgebracht over het voorstel van Wet vervanging abonnementstarief Wmo 2015. De Afdeling heeft geadviseerd het voorstel niet bij de Tweede Kamer in te dienen, tenzij het is aangepast (dictum C). Naar aanleiding van het advies zijn het wetsvoorstel en de bijbehorende memorie van toelichting aangepast. Bij dit dictum dient het nader rapport met het wetsvoorstel en de memorie van toelichting opnieuw te worden voorgelegd aan de Ministerraad (MR) voordat het wetsvoorstel kan worden ingediend bij de Tweede Kamer. Op 14 maart 2025 heeft de MR ingestemd met indiening bij de Tweede Kamer.

2. Geadviseerd besluit

Het wetsvoorstel kan nu aan de Koning worden gezonden met het oog op indiening bij de Tweede Kamer. Daartoe wordt u verzocht het nader rapport en de memorie van toelichting zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk 20 maart, te ondertekenen. Vanwege uitgaande Staatsbezoeken is de Koning in de periode van 17 tot en met 21 maart 2025 afwezig. Indiening van het wetsvoorstel bij de Tweede Kamer zal daarna kunnen plaatsvinden. Behalve het nader rapport, het wetsvoorstel en de memorie van toelichting ontvangt de Tweede Kamer ook de uitgebrachte adviezen.

3. Kernpunten

Inhoud wetsvoorstel

Het wetsvoorstel schaft het abonnementstarief af. Het abonnementstarief is een vaste eigen bijdrage van € 21 per maand (prijsspeil 2025). Voor maatwerkvoorzieningen wordt het abonnementstarief vervangen door een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage (ivb). De "aanzuigende werking" van het in 2019 ingevoerde abonnementstarief zorgt er in verband met de dubbele vergrijzing en de krapte op de arbeidsmarkt voor dat de personele en financiële houdbaarheid en daarmee de beschikbaarheid van maatschappelijke ondersteuning onder druk komen te staan. De afschaffing van het abonnementstarief en de invoering van de ivb moeten deze aanzuigende werking grotendeels ongedaan maken en daarnaast het principe herstellen dat cliënten

met een maatwerkvoorziening naar draagkracht een eigen bijdrage betalen voor de geleverde ondersteuning. Daardoor zal de beschikbaarheid van maatschappelijke ondersteuning beter gewaarborgd kunnen worden voor burgers die ondersteuning nodig hebben maar dat niet zelf kunnen regelen en daarom zijn aangewezen op (gemeentelijke) voorzieningen. Het wetsvoorstel biedt de kaders en de grondslagen voor de verdere uitwerking van de ivb bij of krachtens algemene maatregel van bestuur.

Datum

17 maart 2025

Kenmerk

4010456-1064883-WJZ

Daarnaast bevatte het wetsvoorstel zoals dat voor advies aan de Raad van State is voorgelegd, ook de mogelijkheid voor gemeenten om van de eigenaar van een woning een vergoeding te vragen voor de waardevermeerdering van de woning die het gevolg is van een tot een maatwerkvoorziening behorende woningaanpassing.

Advies Raad van State

Het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State is als volgt samen te vatten:

- De Afdeling acht het aannemelijk dat het toegenomen beroep op voorzieningen, in het licht van de vergrijzing en arbeidsmarktkrapte, de regering tot keuzes noopt.
- De Afdeling adviseert niettemin overtuigender te motiveren waarom de vervanging van het abonnementstarief door een inkomens- en vermogensafhankelijke bijdrage een duurzame oplossing biedt en het voorstel zo nodig aan te passen. De Afdeling merkt op dat het voorstel een stap in de goede richting is omdat een eigen bijdrage een belangrijk instrument is om de balans tussen toegankelijkheid en de financiële beheersbaarheid te bewaken. De inconsistentie in het beleid – door het afschaffen van het abonnementstarief – roept echter de vraag op of het huidige wetsvoorstel wél duurzaam zal zijn, mede omdat het niet zeker is dat het voorstel het gestegen beroep op de voorzieningen voldoende terugdringt omdat de ivb zal worden gemaximeerd op € 298 per maand en bij het bepalen van de hoogte van de ivb geen rekening wordt gehouden met de hoeveelheid ondersteuning die wordt geboden. Dit vergt volgens de Afdeling een uitgebreidere motivering en zo nodig een aanpassing van het voorstel.
- De Afdeling adviseert om de mogelijkheid die gemeenten in het wetsvoorstel wordt geboden om een vergoeding voor woningaanpassingen te vragen, overtuigend te motiveren en anders het wetsvoorstel te heroverwegen. Daarbij merkt de Afdeling op dat deze mogelijkheid afwijkt van het uitgangspunt dat cliënten (alleen) een ivb betalen voor maatwerkvoorzieningen, terwijl niet duidelijk is toegelicht waarom deze afwijking nodig is, wat hiermee wordt beoogd en hoe dit bijdraagt aan toegankelijkheid, betaalbaarheid en kwaliteit. Toepassing van deze mogelijkheid levert bovendien complicaties op, waaronder (rechts)onzekerheid bij burgers, terwijl de toelichting niet inzichtelijk maakt of deze zijn afgewogen.

Mede naar aanleiding van het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State zijn het wetsvoorstel en de memorie van toelichting aangepast.

In het nader rapport wordt uiteengezet dat het abonnementstarief weliswaar enkele jaren na introductie wordt afgeschaft, maar dat de achterliggende beleidsdoelstellingen – te weten het bevorderen van de betaalbaarheid van de eigen bijdrage voor de cliënt, het verminderen van de hoogte van de stapeling van eigen bijdragen en het waar mogelijk bevorderen van de eenvoud van de systematiek – nog steeds onderschreven worden. Deze doelstellingen hebben echter een ander gewicht gekregen ten opzichte van andere doelstellingen van het beleid rond maatschappelijke ondersteuning, namelijk het bevorderen van de toegankelijkheid, in termen van beschikbaarheid van voorzieningen voor burgers, en de financiële houdbaarheid, in termen van de kosten voor de overheid.

Verder wordt in het nader rapport wat betreft de vormgeving van de ivb opgemerkt dat de duurzaamheid van de ivb niet alleen afhangt van de te verwachten effecten op het beroep op de Wmo 2015 – waar de Afdeling in het bijzonder aandacht voor vraagt – maar ook van de betaalbaarheid voor de cliënt en de uitvoerbaarheid. Het nader rapport merkt op dat het kabinet ook met het oog op die twee laatstgenoemde factoren bepaalde keuzes heeft gemaakt.

De vormgeving van de ivb, zoals beschreven in de memorie van toelichting, is mede naar aanleiding van het advies van de Afdeling bijgesteld. Voor de minimum-ivb is aangesloten bij het oorspronkelijke abonnementstarief uit 2019, zij het dat dit bedrag volledig wordt geïndexeerd naar het jaar van invoering van de ivb. De maximum-ivb is verhoogd naar € 328 per maand (prijsspeil 2025) en de uitzonderingspositie voor niet-AOW-gerechtigde meerpersoonshuishoudens is geschrapt. Om de ivb duurzaam betaalbaar te laten zijn voor de cliënt, is de inkomensgrens vanaf welke de ivb oploopt met het inkomen en vermogen, verhoogd naar 135% van het sociaal minimum.

De belangrijkste wijziging van het wetsvoorstel betreft het schrappen van de mogelijkheid een vergoeding voor woningaanpassingen te vragen. Aldus is ook gehoor gegeven aan de bezwaren van de Afdeling tegen dit onderdeel van het wetsvoorstel.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

Waarschijnlijk bestaat er wel politiek draagvlak voor de doelstellingen van het wetsvoorstel, maar wordt verschillend gedacht over de wenselijkheid van de ivb en wat de beste vormgeving van de ivb is.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Gemeenten zijn voor een snelle invoering van de ivb. Cliëntorganisaties maken zich onder andere zorgen over de effecten van (de hoogte van) de ivb op de stapeling van zorgkosten en over het risico van zorgmijding. Organisaties van aanbieders en professionals hebben over het algemeen begrip voor de doelen van

het wetsvoorstel, maar vragen onder andere aandacht voor het negatieve effect op de werkgelegenheid voor huishoudelijke hulpen.

Datum

17 maart 2025

Kenmerk

4010456-1064883-WJZ

c. Financiële en personele gevolgen

Op macroniveau zijn de financiële effecten van de ivb geraamd op een structurele afname van € 390 miljoen van de netto kosten voor gemeenten. In verband daarmee is een uitname uit het Gemeentefonds ingeboekt van structureel € 225 miljoen vanaf 2027. In 2026 is er een besparingsverlies van € 225 miljoen vanwege het opschuiven van de invoeringsdatum naar 2027. Dit loopt mee in de besluitvorming over de Voorjaarsnota 2025. Daarnaast zijn er ook nog uitvoeringskosten mee gemoeid (voornamelijk bij het CAK).

d. Juridische aspecten haalbaarheid

Geen bijzonderheden.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

Deze nota is afgestemd met de directies DMO, Z, MEVA en FEZ. In aanloop naar de CSD heeft interdepartementale afstemming plaatsgevonden met BZK, FIN en SZW. Bij het verwerken van het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State zijn de eerdere reacties van cliëntorganisaties, het CAK en de VNG op het wetsvoorstel opnieuw betrokken. Verder zijn de wijzigingen die naar aanleiding van het advies van de Afdeling zijn aangebracht, op uitvoerbaarheid getoetst door het CAK.

f. Gevolgen administratieve lasten

Voor burgers wordt een regeldruk verwacht van circa € 2,8 miljoen eenmalig en € 1,2 miljoen structureel. Voor aanbieders bedraagt de regeldruk eenmalig circa € 25.000.

g. Toezeggingen

Geen. In de hoofdlijnenbrief over maatschappelijke ondersteuning die 20 december 2024 aan de Tweede Kamer is gezonden, wordt 1 januari 2027 als beoogde datum van invoering van het wetsvoorstel genoemd (kst-29538-365).

h. Fraudetoets

Het risico op fraude bij de ivb wordt aanmerkelijk beperkt doordat de toets op inkomen en vermogen door het CAK plaatsvindt op basis van gegevens van de Belastingdienst en doordat de mogelijkheid bestaat om de eigen bijdrage te herzien.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.